

กพต.รับที่ ๑๘
วันที่ ๘ พ.ย. ๒๕๖๖
เวลา ๑๖.๕๐ น.

สสค.

ส่ง : กพต.

รับที่ : ๖10358/66

๘ พ.ย. ๒๕๖๖ เวลา ๑๕.๔๖ น.

ที่ สม ๐๘๐๒/๑๐๗

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖ - ๗
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง การถอนข้อสงวนข้อ ๒๒ ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้ติดตามความก้าวหน้าเกี่ยวกับการถอนข้อสงวนข้อ ๒๒ ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC) และรับทราบการดำเนินการของคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาความพร้อมของประเทศไทยต่อการถอนข้อสงวนของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ในการนี้ เพื่อส่งเสริมการดำเนินการของประเทศไทยให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน กสม. จึงขอกราบเรียนความเป็นมา ข้อเท็จจริง และข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ประเทศไทยเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กโดยการภาคยานุวัติเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๓๕ และได้ตั้งข้อสงวนไว้ ๓ ข้อ เพื่อยกเว้นการดำเนินการตามบทบัญญัติของอนุสัญญาในข้อนั้น ได้แก่

ข้อ ๗ ว่าด้วยสถานะบุคคล

ข้อ ๒๒ ว่าด้วยสถานะของเด็กผู้ลี้ภัยและเด็กผู้แสวงหาที่พักพิง และ

ข้อ ๒๙ ว่าด้วยการจัดการศึกษา

ต่อมา ประเทศไทยได้ถอนข้อสงวนข้อ ๒๙ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๐ และข้อ ๗ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ ตามลำดับ ปัจจุบันคงเหลือเพียงข้อสงวนข้อ ๒๒ และถือเป็นรัฐภาคีประเทศสุดท้ายที่ยังคงข้อสงวนนี้

๑.๒ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ คณะกรรมการประจำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ได้มีข้อเสนอแนะให้ประเทศไทยถอนข้อสงวนข้อ ๒๒ และดำเนินการมาตรการที่จำเป็นในการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กผู้ลี้ภัยและเด็กผู้แสวงหาที่พักพิง ซึ่งประเทศไทยจะต้องแจ้งผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการในการรายงานการปฏิบัติตามอนุสัญญารอบต่อไป

๑.๓ ประเทศไทยได้ตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาความพร้อมของประเทศไทยต่อการถอนข้อสงวนของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ และพบว่า ปัจจุบันประเทศไทยได้อนุวัติการกฎหมายให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก โดยมีกฎหมายและกลไกที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองเด็กทุกกลุ่มรวมถึงเด็กผู้ลี้ภัยและเด็กผู้แสวงหาที่พักพิง แสดงให้เห็นถึงความพร้อมของประเทศไทยต่อการถอนข้อสงวน ข้อ ๒๒

/๒. ข้อเท็จจริง....

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ การไม่เลือกปฏิบัติเป็นหลักการสำคัญด้านสิทธิมนุษยชนที่ได้รับการรับรองไว้ในข้อ ๒ ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก โดยรัฐภาคีจะต้องเคารพและประกันสิทธิของเด็กทุกคนที่อยู่ในเขตอำนาจของรัฐบาลนั้นโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเชื้อชาติหรือสถานะอื่น ๆ รวมถึงสถานะการเข้าเมือง การเป็นผู้ลี้ภัยหรืออยู่ในสถานการณ์เฉกเช่นเดียวกับผู้ลี้ภัย ดังนั้น การที่ประเทศไทยยังคงข้อสงวนในข้อ ๒๒ ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กไว้ จะทำให้ถูกมองว่าประเทศไทยไม่มีนโยบายดูแลเด็กผู้ลี้ภัยหรือเด็กที่อยู่ในสถานการณ์เฉกเช่นเดียวกับผู้ลี้ภัยที่อยู่ในเขตอำนาจของไทย ทำให้เด็กกลุ่มดังกล่าวไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานเช่นเด็กกลุ่มอื่นในประเทศ อันไม่สอดคล้องกับหลักการไม่เลือกปฏิบัติที่กล่าวถึงข้างต้น

๒.๒ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ ๒๒ กำหนดให้รัฐภาคีต้องประกันว่า เด็กที่ร้องขอสถานะเป็นผู้ลี้ภัยหรือเด็กที่ได้รับการพิจารณาว่าเป็นผู้ลี้ภัยจะได้รับการคุ้มครองและความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมที่เหมาะสมในการได้รับสิทธิที่มีอยู่ตามอนุสัญญา และตามพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนหรือมนุษยธรรมที่รัฐบาลนั้นมียอยู่แล้ว นอกจากนี้ รัฐบาลก็ยังต้องให้ความร่วมมือกับสหประชาชาติตามความเหมาะสมเพื่อการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้ ซึ่งในทางปฏิบัติ แม้ประเทศไทยจะไม่ได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย (Convention Relating to the Status of Refugees) และพิธีสารที่เกี่ยวข้อง แต่ประเทศไทยก็มีนโยบายและมาตรการให้ความคุ้มครองเด็กผู้ลี้ภัยและเด็กผู้แสวงหาที่พักพิงมาโดยตลอด ดังนี้

๒.๒.๑ การร่วมมือกับสหประชาชาติและประชาคมระหว่างประเทศในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมา โดยให้อาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงที่ปลอดภัยตามแนวชายแดนไทย-เมียนมา มาเป็นเวลากว่า ๓๐ ปี รวมถึงในปัจจุบันได้ให้ความช่วยเหลือแก่ชาวเมียนมาที่หนีภัยความไม่สงบเข้ามาในประเทศไทยตามแนวชายแดนตลอดมา

๒.๒.๒ การส่งเสริมการจดทะเบียนการเกิดและการเข้าถึงการศึกษาของเด็กทุกคนที่อยู่ในประเทศไทย

๒.๒.๓ การร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการแสวงหาทางเลือกแทนการควบคุมตัวเด็กที่เข้าเมืองโดยไม่มีเอกสารประจำตัวไว้ในห้องกัก เพื่อให้เด็กได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาของเด็กตามบันทึกความเข้าใจ เรื่อง การกำหนดมาตรการและแนวทางแทนการกักตัวเด็กไว้ในสถานกักตัวคนต่างด้าวเพื่อรอการส่งกลับ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๒

๒.๒.๔ การออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการคัดกรองคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรและไม่สามารถเดินทางกลับประเทศอันเป็นภูมิลำเนาได้ พ.ศ. ๒๕๖๒ และประกาศคณะกรรมการพิจารณาคัดกรองผู้ได้รับการคุ้มครอง เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการพิจารณาคัดกรองคำขอเป็นผู้ได้รับการคุ้มครอง ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๖ เพื่อเป็นมาตรการคุ้มครองผู้หนีภัยอันตรายรวมถึงเด็ก โดยกำหนดแนวทางการคัดกรองคนต่างด้าวที่เข้าข่ายเป็นผู้หนีภัยเพื่อไม่ถูกส่งกลับไปเผชิญอันตรายตามหลักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ (หลัก non-refoulement) และได้รับการดูแลที่เหมาะสม

๓. ข้อเสนอแนะ

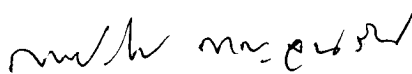
เพื่อให้ประเทศไทยมีมาตรการและการปฏิบัติในการคุ้มครองเด็กผู้ลี้ภัยหรือเด็กที่ได้รับการพิจารณาว่าเป็นผู้ลี้ภัยสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนตามสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี กสม. จึงมีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗ (๔) ดังนี้

๓.๑ ประเทศไทยควรถอนข้อสงวนข้อ ๒๒ ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กโดยเร็ว เพื่อสะท้อนเจตนารมณ์และยืนยันความมุ่งมั่นของประเทศไทยที่จะคุ้มครองเด็กผู้ลี้ภัยและเด็กผู้แสวงหาที่พักพิงตามพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนที่มีอยู่ โดยเฉพาะหลักการไม่เลือกปฏิบัติและการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก รวมถึงหลักการไม่ผลักดันบุคคลกลับไปสู่อันตราย ซึ่งได้รับการรับรองไว้ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำแย่ศักดิ์ศรี ที่ประเทศไทยเป็นภาคี ทั้งนี้ หลักการดังกล่าวยังได้รับการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุญยอมทรมาน พ.ศ. ๒๕๖๕ ด้วย

๓.๒ ควรประกันว่า การกำหนดความหมายของ “เด็กผู้ลี้ภัยและเด็กผู้แสวงหาที่พักพิง” ในกรอบกฎหมายและนโยบายของประเทศไทย จะไม่ตัดสิทธิของเด็กกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในการได้รับความคุ้มครองตามข้อ ๒๒ ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เช่น ไม่ควรกำหนดข้อยกเว้นกลุ่มเด็กที่เข้าข่ายคนต่างด้าวที่กระทรวงมหาดไทยมีมาตรการหรือกระบวนการดำเนินการรับรองเป็นการเฉพาะ หรือกลุ่มเด็กที่เข้าข่ายแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ที่คณะรัฐมนตรีมีมติกำหนดมาตรการหรือกระบวนการดำเนินการรับรองเป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ การคัดกรองตามระเบียบและประกาศที่อ้างถึงตามข้อ ๒.๒.๔ ควรอยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์ในประเทศที่เด็กจะถูกส่งตัวไปว่าจะทำให้เด็กได้รับอันตรายต่อชีวิตหรือไม่เป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงสถานะทางกฎหมายของเด็ก เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการไม่เลือกปฏิบัติและวัตถุประสงค์ของข้อ ๒๒ ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ที่มุ่งคุ้มครองสิทธิให้กับเด็กทุกคน โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในสถานการณ์เปราะบางต่าง ๆ

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๓๘๓๓

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๖๗